

Uprava: Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 38-55.
Ček račun: Ljubljana št. 14.614. Izhaja vsak dan, razen ob ponedeljkih in po praznikih.

GLAS NARODA

Naročnina na mesec je 12 Din. Za tujino 20 Din.
Uredništvo: Ljubljana, Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 38-55.
Rokopisov ne vračamo.

Št. 80.

Ljubljana, torek 7. aprila 1936

Leto II.

Česar zakon ne prepoveduje, to prepoveduje spodobnost.

Seneca

Dnevna pratika

Torek, 7. aprila 1936. Katoličani: Herman. Pravoslavni: 25. marca 1936. Blagovesti.

Dežurne lekarne v Ljubljani

Mr. Leustek, Resljeva cesta; Mr. Bahovec, Kongresni trg; Mr. Komotar, Vič—Tržaška cesta.

Vreme

Jugoslavija: Prevladuje oblačno vreme po vsej kraljevini z vedrinami v severnih krajih. V zadnjih 24 urah je deževalo po vsej kraljevini razen na skrajnem jugu. Temperatura je zelo padla. Kalinovik 1 C, Skopje 23 C.

Napoved za danes: Nastopilo bo zjasnjenje po vsej državi. Samo v nekaterih krajih bo mogoče nekoliko oblačno. Neznaten mrz ob nastopil tu in tam po severni polovici države. — Sonce vzhaja ob 5.10, zahaja pa ob 18.12.

Dunajska napoved: V severnih Alpah večinoma jasno vreme, ponoči mrz, čez dan hladno. V južnih Alpah v odprtih predelih hladno.

Gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek 7. aprila: Družinski oče. Gostovanje v Celju. Izven.

Sreda 8. aprila: V času obiskanja. Izven. Cene od 20 Din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Torek 7. aprila: Pesem ljubezni. Red A.

Sreda 8. aprila: Traviata. Gostuje Anton Dermota. Red Sreda.

Radio Ljubljana

Torek, 7. aprila. Ob 11: Šolska ura: Velikonočne legende, ga. Juvanová; 12: plošče; 12.45: poročila; 13.15: plošče; 14: poročila; 18: Radijski orkester; 18.40: Filozofija Zadrugnega gospodarstva, g. dr. Veber; 19: poročila; 19.30: Narodna ura: Naša država in imperijalizem bivše Avstrije, g. Stojanović, Beograd; 20.15: Verdi; Rekvijem — za soli in zbor, sodelujejo Glasbena Matica, Pevsko društvo Maribor, godba 45. pp. ter ga. Gjun-gjenac, ga. Bernot — Golobova, g. Gostič, g. Rus ter g. Kozina; 22: poročila; 22.15: Radijski orkester; konec ob 23. uri.

Borza

Za 4. april

Današnja	povprečna	vrednost
	tujega denarja	
		Dinarjev
1 hol. goldinar		29.78
1 nemška marka		17.65
1 belga		7.39
1 šv. frank		14.27
1 angl. funt		217.35
1 am. dolar		48.57
1 fr. frank		2.89
1 Kč.		1.81
V privatnem kliringu		
1 avstr. šiling		9.18
1 nemška marka		13.81
1 angl. funt		250.00

Črni april — Turobna nedelja — Idealen podnajemnik — Rokovnjaško gospodarstvo — Gradbena nesreča ob Gradaščici — Sila kola lomí — Ustavitev eksekucij — Žrtev dela — Boj na treh frontah

Koram zavzet?

Rim, 6. aprila. i. Danes so italijanske čete I. armijskega korpusa zavzele kraj Koram. Abesinske čete so se brez odpora umaknile. V mestu so bile takoj razobešene italijanske zastave. Abesinske čete se umikajo v smeri proti Desiju. Domorodni oddelki so prodrli še dalje proti jugu in niso nikjer naleteli na sovražnika.

Egipt pripravljen

Kairo, 6. aprila. c. Iz Khartuma poročajo, da je bilo radi italijanskega prodiranja v angleško-egiptsko interesno sfero okoli jezera Tana poslanih proti meji več oddelkov, ki naj zastražijo mejo okoli Gallabata. Egipska vlada bo tudi poslala protest v Rim ter zahtevala, da se operacije v bližini jezera Tana ustavijo.

Trinajstotica v sredo

London, 6. aprila. n. Z ozirom na bližnji sestanek odbora trinajstotice, ki bo 8. t. m. v Ženevi, piše »Daily Telegraph« med drugim, da bo ta odbor skušal doseči mirno rešitev spora med Italijo in Abesinijo, pri čemur mu bosta služili ti dve smernici: a.) da je abesinski cesar Haile Selasije prišel končno do prepričanja, da njegova država ne more več nuditi zadostnega odpora napram sovražniku, ki je opremljen z vsemi sredstvi modernega oboroževanja in b.) da je velik del članov DN za to, da se ukinejo sankcije proti Italiji ter odločno proti temu, da bi se še poostrele.

Francoski odgovor Hitlerju pripravljen

Pariz, 6. aprila. r. Na današnjem sestanku v palači na Quai d'Orsay se vrši debata glede nemške ponudbe. Francoski odgovor na nemški memorandum bo danes dopoldne gotov, nakar bo popoldne predložen ministrskemu svetu v odobritev. Francoski odgovor ima tri dele. Vsak del odgovarja na poedine dele nemške ponudbe. Kakor se doznava, bo Flandin francoski odgovor predložil predstavnikom silpodpisnic lokarnskega sporazuma, da se seznanijo s tekstom. Šele po tem bo francoska vlada objavila ta odgovor.

Države Male antante protestirajo

Pariz, 6. aprila. r. Po nekih informacijah nameravajo države Male antante protestirati pri DN radi prekršitve Saint-Germainske pogodbe od strani Avstrije, ki je samovoljno uvedla obvezno vojaško dolžnost. Mala antanta je mnenja, da je treba proti kršenju sporazumov, ki je prešlo v sedanjem času v neko modo, na kakršenkoli način nastopiti, da se v bodoče prepreči, tako nastanjanje, ki bi utegnilo postati bolezen.

Predsednik vlade na Bledu

Ljubljana, 7. aprila. Z večerajšnjim dopoldanskim brzovlakom iz Beograda se je pripeljal v Ljubljano ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović skupno s svojo soprogo, obema hčerškama ter obema kabinetnima šefoma svojih resorov.

Med odličniki, ki so prišli k sprejemu predsednika vlade, so bili: ban dr. Marko Natlačen,

predsednik apelacijskega sodišča dr. Golja, mestni župan dr. Adlešič, vsi s soprogami; dalje glavni tajnik JRZ za dravsko banovino dr. Fran Kulovec, njegov namestnik Tomazin, glavni urednik »Slovenca« dr. Ahčin, nekateri poslanci in okoliški župani.

Predsednik vlade je imel krajšo konferenco z banom dr. Natlačenom, z mestnim županom dr. Adlešičem in banovinskim tajnikom JRZ dr. Kulovcem. Sprejel je tudi časnikarje, katerim je izjavil med drugim:

Arita, dosedanji japonski poslanik v Nankingu, je postal japonski zunanji minister in je že prevzel posle svojega resora.

»Kar se tiče političnih sestankov, je v mojem programu določen samo sestanek z g. banom dr. Natlačenom, z dr. Kulovcem, županom dr. Adlešičem in z drugimi voditelji JRZ v Ljubljani in z njim komur drugem.«

Iz Ljubljane je predsednik vlade odpotoval na Bled, kjer ostane na oddihu nekoliko dni. Nastal se je v hotelu »Toplice«.

Kentski vojvoda v Beogradu

V nedeljo popoldne sta prispe-la v Beograd vojvoda in vojvodinja Kentska, ki bosta gosta Nj. kr. Vis. kneza-namestnika Pavla. Z njima je prišel tudi knez Aleksander.

V. Papen v Jugoslaviji

Kakor poročajo iz Zagreba, je v nedeljo zvečer prispel tja nemški poslanik na Dunaju in bivši kancelar v. Papen s soprogo in hčerko. Prenočil je v hotelu »Esplanade«. V ponedeljek pa je že odpotoval v Dubrovnik, odkoder potuje v Grčijo in Egipt, kjer bo prebil velikonočne praznike. Četudi se zatrjuje, da je njegovo potovanje zasebno, značaja so vendarle zdi verjetno, da ima obenem neko posebno politično mislj in da bo imel v Dubrovniku nekaj važnih političnih sestankov.

Kino

Sloga: Zenin v nepravikah. Matica: Princeza »Incognito«. Union: Zločin in kazni. Šiška: Gospodična tajnica se poroči. Ideal: Mali polkovnik.

Dnevna kronika

— Zadruga »Dom učiteljev« v Ljubljani vabi vse tovaršice na svoj občni zbor, ki se bo vršil na Veliki četrti dne 9. aprila t. l. ob 9h dopoldne na šentjakovski šoli v Ljubljani.

— Opozorjamo na predavanje g. docenta dr. Gogola »Nova šola - novo življenje« in informativno predavanje g. ravnatelja Boža Račiča.

— Pot v Kamniško Bistrico na desnem bregu Bistrice je popravljena ter prehodna, ker je SPD popravilo brvi, ki jih je porušilo dreve v viharju. Dom v Kamniški Bistrici vabi spomladanske izletnike, da v čim večjem številu obiskujejo to postojanko ob vznožju Kamniških plani. Koča na Kamniškem sedlu bo za velikonočne praznike za silo oskrbovana. Posetniki naj se mimogrede javijo v Domu v Kamniški Bistrici, kjer dobijo podrobne informacije. Koča na Veliki Planini je stalno oskrbovana ter dostopna pešcem, ker sneg polagoma gineva.

— Smuka za Veliko noč: SPD opozarja planince smučarje, da je smuka meseca aprila zelo ugodna v Triglavskem pogorju. Sneg je zalil vse kotanje in gladko drse smučke čez zakrite skale. Staničeva koča in Triglavski dom na Kredarici ležita v središču krasnih smuških terenov tik pod Triglavom. Dostop iz Mojstrane skozi dolino Krme. Koča pri Triglavskih jezerih je dostopna od Zlatoroga preko Planine na Kraju. V vseh postojankah so na razpolago smuški učitelji. Zimske markacije so izpolnjene. V okolici Erjavčeve koče na Vršiču so prvovrstni smuški tereni ter snega dovolj. Povsod je zrnat sneg, najpriljubljenejša podlaga za smučarje. Planinci smučarji, hitite na smuko v planine.

— J. N. A. K. »Edinstvo«. V ponedeljek dne 6. IV. 1936. se vrši ob 20. v klubskem lokalu obvezen članski sestanek. Vabljeni tudi člani Jadrana! Odbor.

— Koncert Glasbene Matice ljubljanske, na katerem naj bi se izvajal Lisztov oratorij Kristus, je preložen in se vrši po Veliki noči. Kupljene vstopnice ostanejo v veljavi. Natančni datum se objavi še ta teden.

— Predavanje S. P. D.: Jutri v torek dne 7. t. m. bo predaval pod okriljem SPD v Ljubljani ob 20. uri v Delavski zbornici znani monakovski alpinist g. Martin Meier o svojem vzponu preko 1500 m visoke stene na Grandes Jorasses v skupini Monthlanka. Predavanje bodo spremljale skiopistične slike, ki bodo pokazale težkoče, ki jih je moral premagati predavatelj. Vstopnice so na razpolago v pisarni SPD na Aleksandrovi cesti in sicer sedeži po Din 10.— stojišča po Din 5.— Planinci, ne zamudite tega večera.

— Umrli so v Ljubljani šolska sestra Miroslava Wigele; v Slovenjgradcu pa ga. Marija Soklič. N. p. v m. Naše sožalje!

Diplomiral je na tehnični fakulteti v Zagrebu g. Hinko Golias za strojnega inženirja. Čestitamo.

— Odlikovana sta bila z redom Sv. Save V. reda pri računovodstvu direktorje drž. železnice v Ljubljani g. Šegula Rudolf, inšpektor ter Müller Anton, višji kontrolor. Čestitamo!

— Od danes je novo bork pivo pivovarne Union v prometu. Ne pozabite ga poskusiti in vam bo to specialno pivo gotovo najbolj ugažalo.

— Kopališče OUZD — najdene stvari. Večkrat se zgodi, da obiskovalci pozabijo v kopališču kake predmete. Osebe, ki te predmete najde v ka-

Kdo vlada na Poljskem Poljski „triumvirat“ — Osebnost generala Rydz-Šmiglyja

Ljudje, ki danes vladajo na Poljskem, se drže na oblasti samo z avtoriteto in vojaško silo. Pilsudski si je še znal pridobiti in obdržati oblast s svojo osebo avtoriteto. A kako je danes?

Pred kratkim je predsednik republike Mościcki imel govor, v katerem je poudaril, da je pokojni maršal postavil na odgovorna mesta samo dva človeka: njega kot predsednika republike že leta 1926. generala Rydz-Šmiglyja kot generalnega inšpektorja vojske pa tik pred smrtjo.

Kadarkoli se je pred smrtjo, maršala Pilsudskega govorilo, kdo bo njegov naslednik, se je skoraj vedno čulo ime generala Rydz-Šmig-

lyja. Seveda se je vsak takoj vprašal, kakšen je. Odgovori na to vprašanje pa so bili zelo megleni in pogosto tudi v popolnem nasprotju.

Vojak v prvi vrsti

Še danes, ko je že skoraj leto dni na oblasti, nihče prav za prav ne ve povedati, kaj in kakšna je ta skrivnostna osebnost, ki danes dejansko vlada Poljski. Zdi se pa, da ga najbolje označimo, če rečemo, da je — v prvi vrsti vojak.

Doma je iz Brzežana v Mali Poljski. Študiral je na univerzi, pred vojno pa je bil tudi slikar. Vsi ti momenti so važni za njegovo presojo.

Iz domače politike

Stari radikali v Banjaluki

V nedeljo je bil v Banjaluki velik shod staroradikalov, na katerem je kot glavni govornik nastopil Miša Trifunović. Inž. Sakihagič, ki je otvoril zborovanje, je poudaril med drugim, da je to po 16 letih prvi politični shod, na katerega ne prihajajo radikali kot nosilci oblasti, marveč kot opozicionalci. Med govorniki je bil bivši minister Radčević, ki je govoril zlasti o gospodarskih vprašanjih, o finančni politiki vlade o razdolžitvi kmetov in končno tudi o pripravah za ustanovitve velikega opozicionalnega bloka, ki so sedaj v teku. Ta izvajanja so zborovalci sprejeli z navdušenim vzdihom. Za njim sta govorila še narodna poslanca dr. Hafizadić in Stojan Šnadić ter bivši minister dr. Dušan Peleš.

Nedeljske občinske volitve

Preteklo nedeljo so se vršile občinske volitve v dveh krajih, in sicer v Ribnici na Dolenjskem in Gornji Radgoni.

V Ribnici je bilo 1346 volilnih upravičencev, od katerih jih je glasovalo 1040, t. j. okoli 80%. Od oddanih glasov je dobila JRZ z nosil-

cem Davorinom Oničem 611, napredna gospodarska lista z nosilcem Klunom pa 429 glasov. JRZ dobi potemtakem 21, gospodarska lista pa 3 mandate.

V Gornji Radgoni je bila vložena samo lista JRZ z nosilcem Santel Francetom, posestnikom v Črešnevcih. Volilnih upravičencev je bilo 1282, volilo pa jih je 840 ali 66%. Nasprotniki so se volitev vzdržali.

Shodi ministra Kreka

Minister dr. Miha Krek je imel preteklo nedeljo dva politična shoda, in sicer v Starem trgu pri Ložu in v Trbovljah.

Minister Cvetković o revščini

Minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković je v zvezi z novim kreditom v znesku 10 milijonov Din za prehrano pasivnih krajev dal novinarjem daljšo izjavo, v kateri je poudaril, da so vse pokrajine v naši državi prav za prav močno prizadete in da si vsi skupaj obetamo hudo revščino. Iz novega kredita je tudi dravska banovina dobila 90 vagonov koruze, ker je zaradi sankcij močno prizadeta.

Beseda dneva

Kdor torej misli, da stoji, naj gleda, da ne pade. Ni vas nobena izkušnjava zadela razen take, ki jo more človek prenesti; zvest pa je Bag, ki va mne dá biti izkušanim nad vašo moč, temveč stori z izkušnjava tudi izhod iz nje, da jo morete prenesti.

(Pavla apostola prvi list Korinčanom, pogl. 10, 12—14.)

Njegova zasluga

Že od vsega početka vojne se je boril na strani Pilsudskega. Govoril je zelo malo in se je rad izogibal vseh političnih intrig. Zato se ga je tudi Pilsudski posluževal v prvi vrsti kot vojaka. V miru Rydz-Šmigly ni javno nastopil. Ostal je v zatišju pri generalnem armadnem inšpektoratu. Na legionarskih kongresih je govoril samo tedaj, kadar ni govoril Pilsudski, katerega je silno spoštoval. Ob maškem prevratu se je takoj postavil na njegovo stran in mu ostal zvest do njegove smrti.

Edini naslednik

Po vsem tem je razumljivo, zakaj je maršal Pilsudski na smrtni

Gospodar položaja

Pa tudi na znotraj ima njegova beseda velik pomen. Za presojo njegovega vpliva v tem pogledu je seveda prav tako važna njegova pozicija v armadi. V enem izmed svojih prvih govorov je dejal, da je vojska last člega poljskega naroda. Nekateri so mnenja, da je general Rydz-Šmigly hotel s temi besedami poudariti, da se ne želi mešati v notranje poljske zadeve. To bi se dalo razbrati tudi iz dejstva, da je ob priliki zadnjih volitev namenoma določil manevre polske armade, da bi na ta način preprečil sodelovanje armade pri glasovanju. Značilno je tudi, da ni sam ni glasoval pri volitvah za senat. Vendar pa ni nobenega dvoma, da je njegovo stališče vselej odločilnega pomena v notranji politiki.

Ljudstvo ga ima v splošnem zelo rado. Lahko celo rečemo, da njegova avtoriteta čedalje bolj narasča.

Konferenca sil v Ženevi

Ženeva, 6. aprila w. Predstavniki sil podpisne lokarnskega sporazuma se sestanejo v Ženevi v četrtek.

— Pri zadnjih nemških volitvah je bilo skupno izvoljenih 740 poslancev, od katerih jih je 17 izvoljenih na državni predlog, 73 pa v 35 volilnih okrožjih.

Samo 2 dni!

Veseloigra, pri kateri se boste do solz nasmejali!

RENATE MÜLLER, ADOLF WOHLBRUCK

GEORG ALEKSANDER, ADELE SANDROCK

DANES ob 16.,
19.15 in 21.15 uri.
SMEH, HUMOR,
ZABAVA!

Ženin v nepriliki

Kino Sloga
TELEF. 2730

binah, jih odda blagajni kopališča, kjer se hranijo 14 dni. Po preteku tega roka pa se odpošljejo upravi policije. Osebe, ki mislijo, da so kak predmet pozabile v kopališču OUZD, naj po njem vprašajo pri blagajni kopališča, kjer ga lahko dobe po primernem legitimiranju in opisu, odnosno dobe informacije, če je bil predmet najden in kje se lahko dobi nazaj.

— Na beograjski univerzi je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Virgilij Tratnik iz Trbovelj. — Čestitamo!

Ustavitev dražb in eksekucij je na vidiku

Ljubljana, 6. aprila

Na mnogobrojna osebna in pismena ter brzojavna vprašanja na podpisano predsedstvo sporočamo našemu članstvu, da je naša organizacija storila vse potrebne nujne korake na merodajnih mestih, da kr. vlada izvrši obljube, ki so bile dane lesnemu gospodarstvu na boru 26. januarja v Ljubljani.

Toliko v pomirjenje, da ne bi naše članstvo storilo kakih nepremišljenih korakov z nedoglednimi posledicami, ker je že itak vse v teku, da se dražbe in eksekucije proti lesnim gospodarstvenikom ustavijo.

Predsedstvo Osrednjega lesnega odseka za Dravsko banovino

Črni april

za 183 mladih učiteljic in učiteljev

Ljubljana, 6. aprila.

Po Ljubljani in po deželi srečujemo obokana dekleta in blede fante. Razočaranje, očitane in bridkost so v njih očeh in kretnjah, obup in resignacija v njih sroih. Ona visoka blondina s sanjavi očmi je bila že dve leti učiteljica, ta prešerni, vihravi idealist je jeseni s plamtečim navdušenjem zagrabil za prosvetno delo med preprostim ljudstvom. Dost dolgo se je zbrala energija za delo v njem. Že na preporadiji je sanjal o uspehih, o ljudstvu, ki čaka takih delavcev. In o hvaležnosti ljudstva za dobre nauke in prepričljive zglede... Paradiž bo naredil iz tiste vasi! Njegovi šolarji bodo kakor kadetje, sami mladi gospodki. Fantje se bodo zbirali okrog njega, svojega dragega vodnika in prepevali. Med gospodarji bo moževal, da bodo hiše bele kakor v jasticah, živina se svetila kakor žamet, polje brez plevela, okrog in okrog parki sadovnjakov, samo zdrave povsod. In s starci bo modroval, da bo sreča trajala na veke... Pozabljeno je bilo

čakanje na službo,

ki je po maturi trajalo leto za letom, neskončno. Samo, da je prišel na šolo, v vas! Sicer je dobival samo po 400 Din mesečno iz bednostnega fonda in trdo je šlo, da ni mogel niti kupovati knjig, naročiti listov, se oblačiti. Nič hudega, če je bil sem in tja lačen, samo da je učil. Čakanje, pomanjkanje, vse, je prav vse je pozabljeno. Sedaj je vzgojitelj naroda!

Potrt tava danes po mestnih cestah in vprašuje z očmi, če je res, če je sploh kaj takega mogoče. V žepu pa peče borni ostanek tistih 400 Din, ki jih je dobil za odpravnino. Res je na cesti in z njim. Ona, tista visoka blondinka s sanjavi očmi je pa hotela biti samo učiteljica. Samo na otročke je mislila, na njih rdeča lička, na lučke njih vdanih oči... Umivala jih bo in česala ter storjice pripovedovala. Kakor mati! In nogavičke jim bo pletla, jih pesmice učila, pridnim bonbončke delila...

Tri ure je mestna gospodična s kolodvora hodila v hrib. Kako so se ji smili reveži pri Sv. Urhu! Sicer niso imeli jesti. Šola je siromašna, na pol podrt, zapuščen koča. Srečna je bila, ko je našla vlažno, temno kamrico pri prijaznem kmetu. Nikjer ni bilo mogoče dobiti hrane in dobro ji je bilo vse, kar si je sama skuhal. Seveda sarkastično enkrat na dan, ker drugače ni bilo časa, saj je imela toliko otrok, toliko srčkanih otrok! O, kako je bila srečna gorj v hribovski samoti, saj je bila mati vseh teh revčkov.

Se se ni potolajila in se ne more in se tudi ne bo! Svojih otrok ne more pozabiti, ki jih je tako rada imela. Tako ljubila! Tako, da je še na fante pozabila...

Na cesti je in prejočuje. Mati, uboga mama je tolaži. Mama, ona in še trije mlajši bratci hodijo na očetov grob. Tako jim je hudo, da se mu ne upajo potožiti svojega goria. Kam naj gre?

Na cesto?

In mati jo tolaži, sama še večje tolažbe potrebna. 1. aprila je 183 takih bednostnikov spet prišlo domov. Onim, ki so slu-

žili po mestih, so dali po 600 Din odpravnine, ker so v mestih pač toliko imeli plače na mesec, po vaseh so jim pa dali še zadnjokrat 400 Din, kolikor so dobivali tudi druge mesece iz bednostnega fonda. Že 1. 1930. so nekateri maturirali, večina pa 1932., 1933. in 1934. Tudi po 2 leti so bili nekateri že na šolah, drugi pa samo po nekaj mesecev.

Nad 500

absolventov učiteljske šole je spet brez kruha! Lepo po številkah imajo razporejene. Numerirane so mlade brezposelne učiteljice, kakor arestantje ima vsak učitelj svojo številko. Vsak dobro ve, katero številko ima, in računa, kdaj pride na vrsto.

Kakor v modernem obratu

Ljubljana, 6. aprila.

Na sodnji je kakor v modernem obratu. Vse se premika na »tekočem traku«. Obtoženci, tožitelji, priče stopajo pred sodnike; izjavljajo, zatrjujejo, obžalujejo, se kesajo, pa tudi drzno zaupajo v svojo srečo in naivnost, pa zopet zapuščajo dvorano ter naredijo prostor za druge obtožence, tožitelje in priče...

Pojasnjena „vlom“

V »špetircimru« na št. 29, ki je majhen, je vedno gneča. Ima stalne abonente. Dvakrat ali trikrat prideš tja, pa jih spoznaš. Med njimi so ljudje, ki ti dražijo radovednost, da se vprašuje: Kako je mogoče, da ta človek čepi ves dan za dnem pri razpravi na sodnji? Mislim, da jim je špetircimer kakor mladim ljudem kino...

Zatožna klop je skoraj vsa zasedena. Šest delavcev jo zasede. Obdolženi so, da so »vlomili« ponoči pri Pavletu Vodniku v Šiški. Drug za drugim izpovedujejo, kako je bilo. Res zagoneten vlom je to bil. Ponoči so prišli že natreskani pred Pavleta. Vrata gostilne so pa bila že zaprta. No, in hokus pokus, pa so bila na stečaj odprta. Obtoženci prav za prav niso pojasnili, kako so se vrata odprla. Sodnik je po izjavah prič logično sklepal, da se je zgodil čudež. Je res križ z obtoženci. Vsak misli samo nato, kako bi se »izrezal«, sodnik pa hoče izvedeti, kako se je v resnici zgodilo. Selega natakarija je zagonitko pojasnila. Fantje so prišli v gostilno skozi okno. Pomandrali so vse rože na oknu, ponečedili tla in od znotraj odprli vrata. Nameroma pa seveda niso delali škode in tudi vlomilce se niso šli. Zato jih ni mogoče po kazenskih paragrafih zašiti. Fantje so bili tako veseli, da so kar zložili vzajemno 50 Din za stroške, ki jih je zahtevala natakarija za stroške, ki jih je imela kot priča.

Izruvane gautre

Postavni Viktor je prav počasi stopil pred sodnika. Ravno tako počasi govori. Niti trohice ner-

upanja na mnogo, a vendar nekaj! Morda jih bo 20 imenovanih še letos. Pet učiteljic in petnajst učiteljev. Še petsto jih pa čaka, kako bo prihodnje leto. Morda 100 ali 200. Ali pa kar vsi — ali pa nobeden...

Zakaj niso šle za kuharice? Može naj se! In pa fantje? Dimnikarski poklic je prav dober, a tudi nekateri drugi obrtniki še shajajo. Pri tramvaju je vse zasedeno, rudarji strdajo, pri regulaciji Ljubljane jih je preveč, za cestnega pometača je treba prevelike protekcije. Povsod imamo še premalo inteligence! Zakaj pa od čistilcev kanalov še ne zahtevamo inženjerske diplome? In od pevačic konservatorija! Ne sprejemajte pestun brez medicinskega doktorata! Matura na učiteljski šoli je še vse premalo. Naprej naj študirajo, potem bomo pa videli! Morda jih spravimo še kam v delavske batalione...

Turobna nedelja

Ljubljana, 6. aprila.

Cvetna nedelja, prva nedelja v letošnjem aprilu, je bila res prav aprilska. Zjutraj je še kazalo, da bo lepo. Ljubljanska promenada je oživela. Kako tudi ne bi, saj so imeli fantje in dekleta nove obleke. Vsak bi se rad pokazal. Zato jih ni bilo mnogo, ki so prodrli skozi promenado na Rožnik, čeprav je vabilo v prebujajoči se gozd toplo sonce. Nekaj mladih parčkov se seveda izgubilo mimo rezervuarja v šišenske hribčke. Na klopcah so se poljubovali, dokler se niso nad Ljubljano in Rožnikom zgrnili temni oblaki in dali svoj blagoslov vsem, ki so pod njimi. To se je zgodilo okoli poldneva.

S promenade so dirjali izprehajalci domov in v kavarne, saj so imeli nove gvante, ki jim kapljice škodijo.

Potem je pa vzdržema deževalo vse popoldne in ves večer ter ponoči. Ljubljanci so šli ubijati nedeljo v kina, gledališče, gostilne in k čarodeju Retti.

Dečva v Kazini

Ljubljana, 6. aprila.

Ga. Šarčeva je pa otvorila v nedeljo popoldne svojo delotvorno narodno propagandno itd. modno revijo. Že v soboto je pred Kazino vabil gorenjski fant s harmoniko ljudi na revijo, pa se jih je premalo zbralo in revija je bila odpovedana. Toda tudi v nedeljo popoldne se je zbralo prav sramotno malo ljudi v Kazini. Dečve, ki jih je pokazala Ga. Šarčeva, niso bile nezanimive. Gospa je povdarila, da je zdaj dečva »svetska« moda, kar je tudi res, toda na brže le za to sezono. Dobro organizirana propaganda z vsemi modnimi ateljeji in krojačicami ter krojači, ki bi morala biti pripravljena seveda že čez zimo, bi gotovo uveljavila dečvo in izpodrinila tuje tirolske modele. Škoda da se Ga. Šarčeva ni zedinila z vsemi ateljeji! Dečva bi tedaj gotovo zmagala. Videli smo krasne vzorce po načrtih prof. Siča. Za izlete iz mesta in za planine bi meščanska dekleta kar lahko nosila dečve v primerni individualni preobliki. Sicer pa želimo ge. Šarčevi, da bi se uresničile njene prerokbe glede gotove zmage dečve. Začetek je res vsak težak.

Žrtev dela

Litija, 6. aprila.

Na znani parni žagi vis-a-vis postaje Litija, last g. Samse Borisa se je dogodila težka nesreča, ki bi kmalu zahtevala človeško žrtev.

Na več cirkularkah je zaposlenih okrog 50 oseb, med njimi tudi Ivan Vegant iz St. Jurja pri Litiji. Pri podajanju desk je padla eni od njih na cirkular, ki je bil v obratu. Zobje tega cirkularja pa so pogrnili to desko imenovanemu Vegantu v trebuh. Stanje ranjenega je zelo resno. Pripeljan je bil v ljubljansko bolnišnico.

Brez nesreč ne gre

Ljubljana, 6. aprila.

V neki gostilni v Loškem potoku je neznanec napadel posestnika Primoža Lavriča iz Blok ter ga je udaril s steklenico po glavi s tako silo, da mu je prizadejal precej hudo rano.

Bolni sportnik: »Kako visoko pa more narasti vročina?«

»Do 42 stopinj.«

»In koliko znaša svetovni rekord?«

Maribor

m— Narodno gledališče. Premijera popularne operete češkega skladatelja Beneša »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron« bo na velikonočno nedeljo zvečer.

m— Mestni proračun odobren. Mariborski župan dr. Juvan se je mudil pretekle dni v Beogradu v zadevi mestnega proračuna za leto 1936/37. Ob povratku v Maribor je dr. Juvan izjavil, da je finančni minister proračun odobril v celoti.

m— V Avstriji še ni miru. O tem pričajo številni politični begunci, ki še vedno bežijo preko meje v Jugoslavijo. Te dni so pri Selnici ob Muri zopet prekoračili mejo trije mladi fantje. Naše oblasti so jih poslale v Maribor, kjer so bili emigranti zadržani. Pripovedujejo, da so v Avstriji na dnevnem redu aretacije narodnih socialistov in marksistov.

m— Strela zanetila požar. V Devini pri Slov. Bistrici je te dni nenadoma tresčilo iz oblakov v gospodarsko poslopje posestnika Jurija Korena, ki je bilo mahoma v plamenih. Gasilci so komaj preprečili, da se požar ni razširil na sosednja poslopja. Škoda znaša 40.000 dinarjev in je le deloma krita z zavarovalnino.

m— Mednarodni table-tenis turnir priredi v dnevi 18. in 19. aprila ISSK Maribor v Mariboru. Mimo domačih, ljubljanskih in zagrebških igralcev bodo nastopili še avstrijski, kar bo prireditev gotovo popestrilo.

m— Zaradi purančkov... Prijatelja in sicer zidar Cene B. in delavec Rudi K. sta lani v oktobru hotela jesti puransko pečenko. Vlomila sta v kokošniak posestnice Rozike Gorčenkove na Tezmem ter se založila z 12 tolstimi purančki. Ko so ju dobili, sta morala pred sodišče, ki jih je preteklo soboto obsodilo vsakega na 3 mesece strogega zapor.

m— Največja koncertna prireditev Maribora bo danes v torek, 7. t. m. ob 20. uri v Unionu. »Glasbena matica« in pevsko društvo »Maribor« izvajata ob sodelovanju godbenikov vojaške godbe ter najboljših slovenskih solistov Verdiev oratorij »Requiem«, kar bo dostojen in veličasten uvod v Veliki teden. Nastopi preko 200 pevcev in godbenikov, solisti so pa: Zlata Gjungenac, Bernot-Golobova, Jože Gostič in Marian Rus. Dirigent je prof. Kozina. Kupite vstopnice že v predprodaji.

m— Nov reševalni avto si bo omislila mariborska gasilska četa. Kupila je motor in ogrodje avtomobila od ravnatelja Karla Fischerja, kateremu je pred kritim zgoraj, za 35.000 dinarjev. Avto bodo preuredili in bo tako, vsaj za nekaj časa, rešen problem nabave prepotrebne reševalnega avtomobila.

m— Kino, Union: Največji film vseh časov »Carski sel« z Adolfom Wohlbrückom. — Grajski: Senzacionalni film »Duše pod bčem«. Velikonočni spored tvori izborni film »Grad Hubertus«.

m— Grdo razvado imajo nekateri obiskovalci gledališča, ko prihajajo k predstavam prepozno in motijo ostalo občinstvo. Začetek predstav je točno ob napovedani uri, kar bi naj dosedanjí nedredneži upoštevali že zaradi obzirnosti do onih, ki so točni. Biletenji bi najpo pričetku pred-

Sila kola lomi

Eksekutorja so nagnali

Celje, 6. aprila.

Pred malim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval dr. Mak, je moralo sedeti danes dopoldan 5 ljudi, katerim očita obširna obtožnica, da so ovirali sodnega eksekutorja pri izvrševanju uradne dolžnosti in sicer: 24 letni delavec Vedečnik Ivan, 34 letni Janžovnik Jože, njegov 26 letni brat Alojz, posinova v Žlaboru pri Mozirju, 22 letni Vreš Jernej, delavec in Dobrovelj pri Braslovčah in 51 letna posestnica Matko Elizabeta iz Dobrovelj pri Braslovčah.

Dražba živine

Dne 19. februarja bi se morala vršiti pri posestnici Matko Elizabeti sodno najavljena dražba 4 glav živine, kar je bilo zarubljeno za znesek blizu 700 Din. Pa je Matko Elizabeta za ta dan skupno s svojim zetom Vreš Jernejem nagovorila oba Janžovnika in hlapca Vedečnika Ivana, da naj nikar ne pustite sodnega eksekutorja in kupcev, da bi za tako nizko ceno odpeljali iz hleva 2 leti staro rdečo telico in eno kravo. V hlevu so imeli pa vsega 8 glav živine in drugače dobro gospodarijo, vkljub temu, da je gospodar že dolgo privezan na bolniško posteljo in vse gospodarstvo vodi le žena Matko Elizabeta s 7 otroci, od katerih so 3 še nedorasli.

Potegnil je samokres

Da bo prodaja zarubljene živine pri Matkovih, so razglasili tudi pred cerkvijo v Braslovčah in 19.

stave nepustili nikogar več v dvorano, pa bi bil kmalu red. V drugih gledališčih imajo že tako prakso, zakaj bi je ne uvedli še pri nas?

m— Železniška konferenca. V soboto popoldne so udeleženci konference priredili izlet na Pohorje, kjer bodo ostali čez nedeljo.

m— Fantje med seboj. V četrtek zvečer se je vračal domov 17-letni posestnikov sin Albret Sarnica iz Počelove. Spotoma so ga brez vzroka napadli trije fantje, ga pretepli nekdo pa mu je z nožem prizadaj veliko rano na nogi. Morali so ga prepeljati v mariborsko bolnišnico.

m— Kdo je utopjenec? Blizu Vurmata je Drava naplavila truplo moškega, starega 40 do 50 let. V žepu neznanca so našli rožni venec in vabilo slov. krščanskega izobraževalnega društva v Šmihelu na Koroškem. Kdor bi kaj vedel o utopjenecu, naj sporoči orožnikom.

m— Velika pridobitev za Maribor, posebno pa še za trgovske in industrijske kroge je predvajanje reklamnih diapozitivov na Trgu Svobode, ki si ga je omislila po vzoru velikih mest ga. Hilda Radoličeva. Novost je vzbudila pri Mariborčanih veliko zanimanje in je prostrani trg vsak večer poln radovednežev. Poleg okusno izdelanih reklamnih diapozitivov predvaja še krajše zabavne filme, kar da reklami značaj neprisiljenosti in pestrosti. Kdor si novosti še ni ogledal, naj to stori sedaj, saj nudi mnogo zabave, ki nič ne stane. Pričetek predvajanja je vsak večer ob pol 20. uri.

februarja okoli pol 12. ure je res prišel sodni eksekutor iz Vranskega, 36 letni Sedej Avgust v spremstvu posestnikov Hribernika in Dobnika, ki sta prišla kot kupca. Da se jim pri tem poslu ne bo kaj dobro godilo, so že med potjo izvedeli, vendar so prišli koražno pred Matkovo hišo kjer je Sedej gospodinjji Elizabeti razložil kaj se bo zgodilo. Kmalu nato so prišli izza hiše še oba Janžovnika, vedečnik Ivan ter Vreš Jernej, ki so se pričeli z eksekutorjem prepirati češ, da 4 živinčeta sploh ne puste s hleva in zlasti Vreš je zatrjeval, da je živina njegova. Oboroženi vsak s svojim kolom so šli v hlev in pričeli eksekutorja zmerati, ki je nato takoj uvidel, da ne bo mogel izvršiti uradnega posla in se je pričel odmikati. Fantje so navalili proti njemu in eksekutor je potegnil samokres ter dal dva strela v zrak. Najhujši je bil hlapec Vedečnik Ivan, ki je s kolom zamahnil prav blizu eksekutorja, kateri je zopet sprožil in zadel Vedečnika v vrat. Rana je Vedečnika še huje razdražila in ko je bil bežečemu eksekutorju za petami je mahal s kolom. Je eksekutor vnovič sprožil in Vedečnik je omahnil, zadet v prsa. S tem je bil boj končan, eksekutor in kupca so odšli brez doseženega cilja, živinčeti so pa tudi še privezani v hlevu.

Jok in stok

Takoj naslednje dni je bil odrejen proti vsemu petimi današnjim ob-

toženci t. j. Vreš Jernej, obema Janžovnikoma, Matko Elizabeti in Vedečnik Ivanu, preiskovalni zapor in slednji je bil vsled smrtno nevarnih ran oddan v bolnico. Matkova je bila zaradi otrok in domačega gospodarstva po 10 dneh že izpuščena in je danes prišla od doma na razpravo. Obdolženci nič ne prikrivajo, da so imeli namen prečeti prodajo zarubljene živine in, da so se zato tudi dogovorili. Vsakdo izmed njih gladko izpoveduje kako je bilo, Vedečnik je bil priveden k razpravi iz bolnice in mu zaradi bolečin ni treba vsakokrat vstajati raz klopi, na sodnikova vprašanja. Matkova pa v loku pripoveduje, da ni imela zlega namena.

Človeško stališče in pravo

S človeškega stališča je popolnoma razumljivo, pravi drž. tožilec dr. Rus, da za tako ceno niso pustili živine iz hleva, ali po zakonih so storjena dejanja kazniva in ste bili vsi takoj zaprti. To so si torej dve nasprotujoči si sliki itd. — Zagovornik dr. Ogrizek priporoča uporabo § 127. in pravi, da so obdolženci kupce in eksekutorja hoteli le prestrašiti in tudi niso nobeneza napadli. — Obsojeni so bili: Janžovnik Jože, Janžovnik Alojz in Vreš Jernej vsak na 8 mesecev strogega zapor. Vedečnik Ivan na 6 mesecev in Matko Elizabeta na 5 mesecev strogega zapor. Vsem se šteje tudi preiskovalni zapor in plačati morajo 1000 Din povprečnine. Za nastop kazni so dobili po par mesecev odloga.

Rokovnjaško gospodarstvo

Kamnik, 6. aprila.

Na poletni razstavi narodnih noš in kamniških zgodovinskih zanimivosti nam je sedaj že pokojni g. Joško Stele pokazal tudi sliko hiše, v kateri se je v rokovnjaških časih odigral kaj čuden zločin.

Omenjena hiša stoji tik nad Kamnikom, na tako zvanem Meglerjevem posestvu, in je še prav dobro ohranjena. V tistih časih, ko je po naših krajih še strašila maščevalna Nandetova rokovnjaška roka, je tu gospodaril trden slovenski kmet. Nič kaj varno ni bilo tedaj zaupno govoriti niti s svojim bratom, saj ni človek nikdar vedel, če se v njegovi lastni rodbini ne skriva član rokovnjaške tolpe. Koliko gorja je storila v naši okolici ta nebrzdana drhal postopačev in mešetarjev, nam zgovorno priča tale zgodba.

Jezik so mu pribili

Nekega viharnega večera je na vrata omenjene hiše močno potrkalo. Baš ta dan je odšla vsa družina na ženitovanje v bližnji kraj in je ostal sam gospodar doma. Sprva se za ropotanje pred vrati sploh ni zmenil, češ da trka kak nadležen popotnik. Toda nenadoma so se vrata odprla in v veži je zagledal množico zakrinkanih mož. Med njimi je takoj spoznal svojega hlapca. Ko so rokovnjači to opazili, so v bojazni, da jih ne bi izdal, zgrabili pre-

plašenega kmeta in ga odvedli v kuhinjo. Tam se je odigral zločin, ki priča o skrajni podivjanosti te tolpe. Gospodarja, ki jim ni storil prav nič žalega, so privezali na stol in mu pribili jezik k mizi. Po tem stravičnem dejanju so oplenili vso hišo in jo končno na vse hkrajih zažgali. K sreči se hiša v močnem viharju ni vnela. Ko se je drugo jutro vrnila družina razigrana z ženitovanja, je našla v kuhinji gospodarja mrtvega poleg mize.

Pokojni g. Joško Stele je z neverjetno strastjo zbiral vse zanimivosti Kamnika, ki nam jih je vsako leto pokazal na razstavi Narodne čitalnice. Tako je marsikatero posebnost in zgodovinsko pričo otel pozabi. Omenjeno zgodbo je pokojni odkril pred tremi leti v nekih starih arhivih kamniškega sodišča, pa jo je šele na lanskí razstavi zaupal javnosti.

Odlikovanje zaslužnih mož. Kakor doznavamo so bili te dni odlikovani zaslužni možje na Zidanem mostu. Za vestno opravljanje službe je bil odlikovan z jugoslovansko postajenačelnik g. Srečko Razpotnik krono V. st. Z redom sv. Save sta bila odlikovana g. Janez Ceglar šef skladišča in g. Sijane Anton, namestnik prometnega kontrolorja. G. Fugina Vladimir je bil odlikovan z zlato kolajno. Čestitamo.

Osemletni učenec Zvonko Zavodlal je v Mostah udaril z roko po nekem žeblju in si pri tem predrl dlan leve roke.

Boj na treh frontah

Borba okrog živinskih cen med kmeti, mesarji in konzumenti

Litja, v sredo, v sredpostnem tednu. Politična vprašanja so se odmevala z dnevnega reda. Zdaj so vse misli osredotočene okrog gospodarskih vprašanj, zlasti kmečke samopomoči in cen živine. Pojdi kamorkoli — govorica se bo sukala le o teh zadevah.

Zadnji teden smo imeli pri nas prvi živinski sejem, odkar je pričela delovati kmečka zaščita, ki buta kakor mogočen val iz območja Mačkove dežele. Razumljivo je, da je sejem še bolj razgibal govorico in da je bilo na našem sejmišču doli za Savo živahno kakor menda še nikoli.

„Živine ne damo več pod ceno“

Med kmeti, prekupci in mesarji je vladala ves dan napeto razpoloženje. Kmetje iz našega okraja so se že na Jožefovo pripravili za borbo na litjskem sredpostnem sejmu. V Smartnu so imeli sestanek, kjer so se porazgovorili o stanovskih težavah in so sklenili, da bodo sami pričeli varovati svoje interese. »Živine ne damo več pod ceno!« so sklenili soglasno, nakar so skupno določili cenik, iz svoje srede pa so izvolili za vsak kraj po 4 ugledne moške, ki naj pouče vse ostale o važnosti skupnega nastopa.

Ob vstopu na sejmišče so jim pritrjeni veliki lepaki s cenikom, ki so si ga sestavili kmetje sami. Določili so naslednje cene: tele 6 — 7 Din, voli po 4 — 5,50 Din, krave 3 — 5,50 Din. Debeli napisali pa so opozarjali: »Kmetje bodimo složni!«

Na sejmišču je bilo več sto glav živine, vendar kupčije ni bilo prav nič živahne. Mesarji so poizkušali izpodbijati ceno, vendar so se kmetje držali korajžno. Prekupčevalci, zlasti takšni, ki so brez obrtnega lista, so švigali na kolesih daleč, ven iz švigali in skušali pregovoriti kmetje in kupiti živino ceneje, kar zunaj, pa jim povečini ni uspelo.

Prva kupčija — potvorba

Mesarji — povem, da jih je bilo kakih 50 od zunaj: ljubljanski, zagorski, trboveljski in drugi — pa so končno le napravili prvo kupčijo. Od nekega polšniškega kmeta so kupili par krasnih volov, ki jih je dal pod nadstavljenno ceno. Na jezo kmetov je dal živino kaka dva tisočaka pod vrednostjo. Kmet se je sicer izgovarjal, da rabi denar, in ker ni bilo višjih ponudb, je dal robo pač za ceno, ki so mu jo ponudili. Prav to kupčijo so nato mesarji izrabljali nasproti ostalim kmetom, češ, pa ne bo kupčije in živino boste odpeljali domov. Može od kmečke komisije pa so kmalu izvolili, da je bila kupčija s Polšničanom le pretveza. Na skrivaj so mu ponudili višjo ceno, pred množico pa so udarili v roke ob velikem zanimanju sejmarjev za za nižjo, da bi imeli priložnost dokaza, da se od kmečke komisije določena cena ne more držati. Ta kupčija je nekatere kmete spravila iz ravnotežja in preplašila, ko pa se je

raznesla vest o potvorjeni kupčiji, pa so se spet pomirili.

Velik dogon — malo kupčij

V primeri z velikim dogonom je bilo sklenjenih zelo zelo malokupčij. Nekateri pa so le prodali živino tudi res po ceni, ki so jo določili na sestanku. Kmečki zastopniki so imeli povsod svoje oči, da so še pravočasno priskočili, če bi koga izmed njihovih tovarišev premamila zgovorna beseda kupca.

— »Koliko si dal za voja?« je povprašal eden teh čuvarjev kmeta, ki je peljal kupljenega vola.

»6 kovačev več kot 9 cikorjevcev!«, kar pomeni v narečju našega podeželja: 960.— Din.

— »Glejte!« se obrne »komisijonar« radosten proti skupini kmetov. »Na prejšnjem sejmu, ga bi dobil za 600 Din. Pa se bodo ti stotaki le nekaj poznali našim ljudem.«

Okrog 11. ure dopoldne pa so pritiskali na sejem tudi domači mesarji iz Litije, Smartna in okolice. Ti se ločijo od svojih stanovskih tovarišev že na zunaj. Gostje so oblečeni v usnjene suknjiče, nosijo belo-črno progaste jahalne hlače in noge jim tiče v škornjih. Zunanji gostje so povečini vsi lepo zaliti in rdečeljni gospodje.

Stoglava množica kmetov stoji tiho okrog svoje živine, mesarji si delajo med živino gaz, povprašujejo za ceno: povsod enaki odgovori. Na dveh, treh, petih mestih se nato sporečejo in v živahnem razgovorjanju menjajo svoje misli. Eni iznašajo očitek drugim in povsod se nabere ljudstva za rejen grozd, ki prisluškuje besednim spopadom.

»Ne zahtevamo nič novega.«
»Po teh cenah, kakor ste jih nastavili sedaj, mesarji ne morejo kupovati. In kaj bo posledica? Kmet ne bo prodal nič, vse leto boste redili živino, na jesen, ko bo živine povsod dovolj, krme pa bo pričelo zmanjkovati, boste morali dati živino za vsako ceno.«

— »Le kateri vrag vas je pričel trapati in noreti?« povprašuje nekdo.

In mu eden izmed mesarjev pojasni: »To je tisti Dolenec, ki bi rad postal poslanec!«

V besedi se seže kmečki modrijan in ven. »Čaj mi kmetje ne želimo nič vašega. Mi moramo varovati le našo korist. Po teh cenah ni mogoče več živeti. Če pa menite mesarji, da vam niso dovoljne sedanje cene, pa jih dvignite. Vsakdo naj gleda nase. Prodajte meso magari po 2 kovača, saj vam ga itak plačajo delavci in uradniki.«

Zdaj pa skočijo vsi mesarji kakor ose: »Saj še ob sedanjih nizkih cenah ni nikakih kupčij, kakor smo jih bili vajeni poprej. Na povzemanje cen niti misliti ni, saj ščepeljejo delavcu in uradniku zaslužek od meseca do meseca. Uradnik dobi tiste stotake na mesec, delavec ima na dan povprečno po 15 Din, za kilo mesa pa naj da dva kovača! Kje neki ste s pametjo!...«

— »Kakor hočete!« se odrežejo kmetje. Mi bomo delovali na to, da bodo šle cene živini navzgor!... Za to bomo porabljali vsa sredstva. Mesarji glejte, da boste tudi kaj zaslužili, delavci in uradniki pa se naj brigajo sami, da bodo imeli take plače, ki jih bodo lahko preživelje.«

Borba na treh frontah

— »To je borba na treh frontah,« meni nekdo.

— »Najtežje stališče ima v tej borbi kmet, toži eden izmed njih. Vsi stanovi ste že organizirani: delavci, mesarji, uradniki, obrtniki, trgovci in kapitalisti. Le najmočnejši stan, mi kmetje, še nismo povezani. Prvo, kar nam je treba, je kmetijska zbornica, ki bo ščitila naše interese. Saj smo že čisto na psu.«

— »Pa jim očita mesar«, očitno iz Ljubljane: Najprej se naučite močnatosti in nato nadaljujte s primerom: Od nekega hribovca je kupil pred tedni živino Pogodila sta se za ceno in se domenila, da jo bo prevzel na litjskem sredpostnem sejmu. Kmet pa ni pripeljal živine. Boj da mu je teliček poginil, telica pa se je med tem obrežila. Mesarju pa je prinesel nazaj le dvojno aro, kakor je to v veljavi... Ljubljancan pa je izvedel od sosedom, da ni res niti eno, niti drugo. Kmet je prodal svojo živino dražje nekemu drugemu mesarju.

To sporočilo razdvoji duhove. Eni dajejo prav mesarju, drugi pa kmetu, ki so ga skušali z obiskom v samotnem hribovskem naselju nasukati, ko še ni vede za dvig živinskih cen.

Koncert Gorenjske sokolske župe

Kranj, 6. aprila.

Gorenjska sokolska župa je proslavila na cvetno nedeljo svoj peti prosvetni dan z velikim koncertom sokolskih pevskih zborov in orkestru. Koncert je bil posvečen spominu Davorina Jenka ob 100 letnici njegovega rojstva.

Koncert so otvorili združeni moški zbori pod vodstvom br. Kobentarja z Jenkovo himno »Bože pravde« in pesmijo »Molitev«. Nato je starešina in prosvetar Sokolske župe Kranj br. Jakob Špicar v kratkem nagovoru obrazložil pomen prireditve.

Po nagovoru je sledila Jenkova »Vračara«, katero so izvajali združeni mešani zbori in orkestri pod taktirko br. Horaka. Nastop teh zborov in orkestru je učinkoval naravnost imponantno.

Godba I. plan. p. je pod vodstvom kapetana br. Grgiča izvajala Biničkovo skladbo »Iz mog zavičaja« z veliko dovršenostjo. Kapetan Grgič se je pokazal izbornega dirigenta tudi pri uverturi »Kosovo«, katero so igrali združeni orkestri in godba I. plan. p. Med pevskimi zbori so se zlasti odlikovali mešani in moški zbor Kranj pa ženski, moški in mešani zbor Radovljica in moški zbor Škofja Loka. Prav posebnega priznanja pa je bil deležen moški kvintet Radovljica.

Koncert je nad vse častno uspel. Nabito polna dvorana je z burnimi aplavzi nagradila pevske zore v katerih je dihal duševna ubranost sokolskih sre.

Zamrznjeni petelin.

Veliko besedi je bilo, kupčij malo. Tisti kmetje, ki nujno rabijo denar, so bili seveda v veliki zadregi. Le kako bodo zadoštili svojim obveznostim... In spet se spopadejo na drugem koncu sejmišča.

Izbranim možem iz komisije očita mesarji: To kar zdaj delate ste čisto na napačni poti. Če boste vi navijali s cenami, boste plačali tudi sami. Saj bodo šli vsi drugi s ceno navzgor.

In kmetu, vodilnemu možu v domači posojilnici zabrusi razjarjen mesar: Kaj kmet ne rabi vaše milosti in nikake samopomoči. Dajte mu denar iz hranilnic in bo spet vse dobro.

Poprej zgovorni možak utihne in pristavi molče: Jaz sem na tej stvari nedolžen, saj imam tudi sam zamrznjenih 20 petelinov... (20.000 Din!)

Ta ali onj kmet pa se je le izmuznil na skrivaj s sejmišča in je šel sklepat z mesarji kupčijo. Seveda je dal robo po nižji ceni, le da je prišel do denarja. Ko ga je kasneje zatihotapil kateri izmed komisarjev so mu prigovarjali, naj kupčijo razdere... a kmet ni hotel in je veselo tiščal novce v žepu. Malo je res, a je le nekaj.

Opoldne, ko se je živinski trg zaključil, so le malokateri imeli za kosilo in kupico vina. Veliko je bilo razočaranih in ti so glasno dajali duška svoji nevolji. Iskali so vzroke današnjim gospodarskim zagačam in pri neki mizi so ugotovili, da se je vsa pokora pričela takrat ko so pričeli ščipati plačo delavcu in uradniku. Kmetje so sprva to odobraval, vendar zdaj uvidijo, da so redukcije plač tisti bič, ki udari končno po najnižjem in najbolj nedolžnem — po kmetu.

Sport v Kranju

V prvenstveni tekmi Korotan: Celje je Celje doseglo neodločen rezultat 2 : 2 (1 : 1). Igra je bila na obeh straneh precej raztrgana. Korotan je vodil vso igro z golom razlike. Izenačen rezultat je postavil levi branilec Korotana z avtogolom. Korotan je moral igrati že v prvem polčasu z desetimi ljudmi, ker si je desna zveza Golob poškodoval roko. Sodnik je skušal biti objektivni, toda je napravil par hudih pogrešk, ki so tudi vplivale na rezultat. Tako ni priznal regularnega gola.

Znana angleška letalka Amy Molisonova je v petek startala v Gravesendu za nov polet v Kapstadt.

MAŠČEVALEC

Kriminalni roman.

84

Po dolgotrajnem posvetovanju s Samsonom se je Ela odločila, da ne sprejme Terezine ponudbe.

Ko je naslednje jutro to svojo odločitev sporočila Terezi, se je Tereza komaj brzdala, da ne bi pokazala svojega razočaranja in gneva.

Ko se je nejevoljna in razdražena vračala v vilo, pa je po poti že kovala nove črne naklepe, kako se polastiti Ele...

Brezuspešno čakanje.

Minulo je nekaj dni — in ves ni nič pripetilo.

Mornarji, ki jih je Tereza razmesnila ob obali, so ji vsak dan poročali o svojih opazovanjih. Slišanja iz Elnega gradiča, katero je M... prevzelo izpravevala, pa je vsakokrat odgovorila, da ni še nihče prišel v gradič. Kje je »Teror«? Kaj se je vendar zgodilo z njim?

Minul je že en teden, o podmornici pa še vedno ni bilo ne duha ne sluha.

Tereza se je končno odločila, da odpotuje z Maggy v London. Na Škotskem pa naj bi ostala Manuela z mornarji in bi ji takoj sporočila v London, čim bi se »Teror« pojavil.

Ko sta se Tereza in in Maggy poslovile od Manuele, se je le-ta globoko oddahnila. Bila je vesela, da se je iznebila Tereze, ki je po njenem mnenju slepo drvela pogubi naproti.

Še na ladji je namreč bila Manuela poprosila Terezo, če sme obiskati lorda Duncana, da ga potolaži in mu dopove, da ni kriva njegovi nesreči in da ga bo skušala rešiti iz zapor.

Tereza je tej prošnji ugodila in Manuela je s spretnim pregovarjanjem in pretvarjanjem tako prepričala zaljubljenega lorda Duncana o svoji nedolžnosti, da ji je v prvem navalu hvaležnosti dal pismeno obljubo, da jo poroči, čim bo rešen iz zapor.

Ker to ni motilo Terezinih računov, je bila pripravljena pomagati svoji prijateljici do bogastva in plemiškega naslova, vendar ni bi morala Manuela počakati toliko časa, dokler Tereza ne izpelje svojega načrta do konca. Manueleli pa to nikakor ni bilo všeč, vseeno pa je navidez pristala in izjavila, da bo v vsem ustregla Terezinim željam. Na skrivaj pa je sklenila, čim prej osvoboditi lorda Duncana in izgniti iz Terezine bližine.

Ko sta drugo jutro Tereza in Maggy prispeli v London, je Maggy takoj odšla v skrivnostno hišo, kjer sta ji na dogovorjeno znamenje odprla Jim in Dan in jo pristrčno pozdravila.

»Gospodična Burke, kje pa ste hodili toliko časa?« jo je hitel vpraševati Jim.

»Bila sem na Škotskem. Našemu gospodarju sem odnesla neka važna poročila.« To je bil ves njen odgovor.

»Kdaj pa se povrne v London?« Maggy je skomignila z rameni: »Ne vem!«

Jim jo je začudeno pogledal.

»Hm, tu nekaj ni v redu«, je zamrmral. »Ali se je kaj pripetilo, gospodična?«

»Mogoče. »Teror« se še zdaj ni pojavil na Škotskem!«

»Ni prišel?« je prestrašeno vzkliknil Jim. »Ste povsem gotovi, da ga ni bilo tja.«

»Seveda. Če bi bil prišel, bi bil naš gospodar gotovo odšel v gradič, kjer je Ela Morrisova. Toda sedaj ga tam še ni bilo na spregled. Dolgi štirinajst dni sem takorekoč dan in noč hodila po obali in iskala »Terorja«, toda zaman.

Jim je prebledel.

»Ali si slišal Dan? Gotovo se je pripetila kaka nesreča!

Zbegana sta zrla drug v drugega in nista vedela, kaj naj storita.

»Mogoče se je po poti kaj pokvarilo?« je ugibal Jim. »Mogoče se je zasedel ob kakem otoku, da izvršijo popravila?«

»Ne verjamem«, je suho pripomnila Maggy. »Četudi bi se kaj pokvarilo na »Terorju«, vendar ne bi izostal toliko časa. Pa tudi ni verjetno, da bi se na tako kratki progi mogel »Teror« tako zelo pokvariti. Samo eno je mogoče, in sicer: da so se stroji pokvarili in da se »Teror« ni mogel dvigniti na površje — «

Jim je zmaheval z glavo.

»Mislite, da se je »Teror« vrav pristanišče«, je pripomnila Maggy.

»Ne, ne, tam ga sploh ni bilo«, je povedal Jim. »Pa tudi z našo nalogo je precej žaltava. Nikakor še nismo mogli izslediti tistih dveh Španjolk.«

Maggy je dobro vedela, zakaj ju niso našli. Seveda pa je o tem molčala.

Jim je bil ves zaskrbljen.

»Da se je moralo nekaj tako nerazumljivega pripetiti!« je premišljeval Jim. »Kaj naj storimo sedaj?«

»Vrnem se spet na Škotsko«, je izjavila Maggy. »Ne preostane mi drugega. Moram govoriti z vašim gospodarjem, nekaj važnega mu imam za povedati. Čim prispe Teror na Škotsko in vse sporočim gospodarju, se takoj zopet vrnem sem.«

»Pa vendar ne boste kar takoj odšli na Škotsko?« je vprašal Dan.

»Ne takoj, jutri zvečer«, je odgovorila Maggy in odšla v svojo sobo.

»Hm, hm, kaj praviš k temu?« je tiho dejal Dan. »Skoraj je nisem več spoznal, tako se je spremenila. Strast ji je že čisto zmešala glavo.«

»Hm, ko bi bilo samo to«, je pripomnil Jim.

»He, kaj pa ti misliš?« je vprašal Dan.

»Ne zaupam več temu dekletu!« je hladno odvrnil Jim.

»Kaj pa ti pade v glavo, Jim?« je očitajoče vzkliknil Dan. »Saj je vendar dovolj dokazala, da je zvesta in udana.«

»To že. Toda zadnje čase se nekam čudno vede. Ženske se rade žrtvujejo, če mislijo, da jih moški ljubi. Če pa se to ne zgodi, potem se jih je bati!«

»In ti misliš...?«

»Zaenkrat se mi samo tako zdi«, je izogibaje se odgovoril Jim. »Zaupam ji pa vseeno ne.«

Dan na to ni rekel ničesar.

»Sploh se ona zelo čudno obnaša«, je nadaljeval Jim. »Njena pot na Škotsko in druge take stvari, ki jih počenja, se mi nikakor ne dopadejo. Ali se je odločila, da stori kaj žalega našemu gospodarju samemu ali pa, kar je bolj verjetno, da odstrani Elo Morrisovo!«

»Jim, za vraga, na kaj vse ne prideš!« se je začudil Dan.

»Misli si, kar hočeš, jaz pa imam svoje misli, ki tudi niso kar tako tjavendan. Saj sem ti rekel, kako zmedena izgleda. Če se ne bi bal, da se bo gospodar jezil name, bi je sploh več ne pustil iz te hiše. Toda res se ne upam, gospodar ji je dovolil, da lahko dela kar hoče.«

»Ti vse preveč črno vidiš, Jim!« je zagodrnjal Dan in se poslovil od tovariša.

Tragedija mlade milijonarke

V Kaliforniji se je z avtom smrtno ponesrečila 2-letna miss Sheila Locke, katere življenjska zgodba je nenavadna.

To dekle je bilo od svojega 10. leta predmet številnih pravn. Neki ameriški milijonar in njegova žena sta na potovanju spoznala malo Sheilo in se jim je ljubki otrok takoj prikupil, da sta ga s privoljenjem revnih staršev vzela s seboj. Pozneje sta dekletce tudi pohčerali. To pa se je baje zgodilo brez privoljenja otrokovih staršev, ki so zdaj otroka zahtevali nazaj. A otrok se je branil vrniti se domov k svojim praviim staršem.

Zdaj se je razvila pravda sem in tja, ki se je vlekla leta in leta. Med tem je milijonar umrl in je zapustil vse svoje premoženje adoptivni hčerki Shele.

A tudi zdaj, čeprav tako bogata, ni hotela imeti Sheila nobenih zvez več s svojimi praviimi starši. Tudi razna sodna postopanja so ostala brezuspešna. Slednjič je vsem pravdam zdaj anuravila konec smrt. Sheilovi starši hčerke niso dobili nazaj, dobili pa bodo njen denar.

ZANIMIVOSTI

V Sovjetski Rusiji je toliko raznih narodov, da se vrši tam šolski pouk v več ko 70 jezikih in narečjih.

Hitrost bliska je tolikšna, da bi lahko v eni sedmini sekunde obkrožil celo zemeljsko oblo, v malo več ko eni sekundi preletel razdaljo med zemljo in luno v 8 minutah prispel od zemlje do sonca. So pa zvezde, ki so od zemlje tako oddaljene da potrebuje njih luč skoro milijon let, preden nas doseže.

Astrološka napoved

za 7. april.

Učinki neugodne konstelacije, ki so se začeli že 6. aprila, bodo trajali do večera 8. aprila. Današnji dan pada v osredje te faze in je zato zelo kritičnega značaja. Danes preti nevarnosti zlasti prometu in teniki. Znamena kažejo na požare eksplozije, a tudi na potrese in rudniške katastrofe. V splošnem velja za ta dan ista napoved kakor za včerajšnji dan (ponedeljek).

Iz domačih gajev

PAVLINA PAJKOVA:

Iz cikla

»Materini glasovi«

Brez solnca cvetica ne more živeti,
brez matere dete je ravno takó:
Cvetica brez solnca bi jela medletti,
brez mene sahnilo bi tvoje teló.

O ljubo življenje, ki daješ dolžnosti
tak svete in vzvišene materi mi,
otroka da ljubim, v srcé pa kreposti
beseda njegovo da moja sadi.

Življenja prej svojega nisem ljubila,
zdaj tebi na ljubo cenim nje samó,
in svoje bi rada zdaj dni potrojila,
da zlega očuvam te, dete ljubó!

Jaz čuvala bom te, preč svetom te
krila,

strupeni da diš te njegov ne vmori,
korake jaz tvoje bom šibke vodila,
dok smeš ti zaupeti v lastne moči.

Le rasti, otroček, da upanje moje,
ki jasno kot zvezda žari mi v srcé,
ne vgasne mi, če je izpolnim da svóje,
prej nego me večne objame, o imé.

*

Pavlina Pajkova izhaja iz napol poitalijančene rodbine. Rodila se je 9. aprila 1854. kot hči sodnega svetnika Jožefa Doljaka iz Soča na pri Gorici, kamor je po smrti staršev prišla kot šestletna sirota k stricu Matiji Doljaku in se šele tu začela učiti slovenščine. Na njeno narodno preorientacijo so največ vplivali goriški narodni buditelji iz Lavričeve družbe, da je tudi ona začela nastopati kot javna rodoljubna delavka. L. 1876 se je omožila s prof. Janežem Pajkom ter se z njim selila iz Maribora v Gradec, Brno na Dunaj in končno v Ljubljano, kjer je zasključila svoje dela in skrbno polno življenje 1. junija 1901. kot vdova, stara šele 47 let.

Gre ji priznanje najplodovitejšo slovenske literatke. Pod močnim vplivom Prešernovih in Stritarjevih pesmi se je začela udeležiti stvovati najprej v vezani besedi, težišče njenega literarnega dela pa je v pripovedni prozi, kjer je ustvarila poleg drobnih črtic in novel več dovršenih romanov, ki pa so ostali večinoma v revijah, katere danes niso vsakomur dostopne, dočim so njeni Zbrani spisi ostali pri prvih dveh zvezkih (Celje 1893, 1895). Svoje pesmi je zbrala ter izdala l. 1878. v samozaložbi. Najlepše med njimi so v ciklu »Materini glasovi«, katerih četrto pesem smo tu ponatisnili. Bila je sodelnica pri časopisu svojega moža Zora, pri Kresu, Ljubljanskem zvonu, zadnja leta pa največ pri Domu in svetu, v čigar uredniku Frančišku Lampetu je imela močno duševno oporo. Še sedaj se radi citirajo njeni aforizmi o ljubezni, ženstvu in prijateljstvu ter ni menda spominske knjige brez kakega njenega modrostnega reka za življenje, ki ji ni ostalo ničesar dolžno.

Tatvine

mamijo svet

Ljubljana, 6. aprila.

Kakor je naš list že poročal, so odkrili velike tatvine v tovarni Hribernik et comp. v št. Vidu nad Ljubljano. Policija je našla obilo nakradenega blaga pri bratih Vdovč v Mostah in Obirjah. Dognali so tudi, da je del nakradenega blaga last kramarjev, ki so vozili blago na sejem v Litijo. Tatovi so splezali na tovarni avto ter metalj robo med vožnjo na tla. Škoda znaša preko 7000 Din. V to zadevo je zapleten tudi neki ključavničar s Posavja.

Anica K., šivilja iz okolice Ljubljane, si je v duševni depresiji prerezala žile na rokah. vsled česar so jo morali prepeljati v bolnišnico, kjer so ji ustavili krvavenje ter jo rešili smrti.

Poldrugo leto star otrok, Dušan Ferjančič iz Most, Središka ulica 12, je poslušal pri oknu v II. nadstropju radio. Neopazno je odprl okno ter trenutek nato padel v globino 12 metrov ter se pri tem poškodoval na leti strani glave in levo nogo. Poškodba je precej resna, vendar je upati, da bo deček ostal pri življenju.

Novaku Bogomiru je nekdo ukradel suknjič, Francu Škrlu pa letni površnik.

Pogreb pokojne gospe Hribarjeve

V nedeljo popoldne so pokopali go. Hribarjeva, vdovo po pokojnem industrijalcu Dragotinu Hribarju. K pogrebu se je zbrala velika množica ljudi, krsto je blagoslovil šentpeterski župnik, nato so pevci Glasbene Matice zapeli v slovo.

Razvil se je sprevod, ki je pričal, kako je bila pokojna gospa priljubljena med nami. Zastopani so bili najvišji predstavniki trgovine, industrije, naših oblasti ter ostale javnosti. Truplo pokojne so položili k večnemu počitku v rodniško grobnico pri Sv. Križu.

Še o gradbeni nesreči ob Gradaščici

Ljubljana, 6. aprila.

Zadnje dneve si je ogledala to pozorišče cela vrsta priznanih strokovnjakov. Mnenje prevladuje, da je glavna krivda te nezgode višja elementarna sila.

Iz vrst opazovalcev se trdovratno širi domneva, da je tej katastrofi mnogo kriva tudi zadrževanje Zalokarjevega kanala z gradbenim podjetjem, ki je ukinilo oddajo električnega toka. Najemnik je nato uporabil svojo turbino. Tako je n. pr. dne 30. marca celo štirikrat začela strugo, kjer so izvrševali regulacijska dela. Sedaj je ta spor menda zadovoljivo poravnal.

Delavci so zadnje dni bili skoro noč in dan na nogah, da so za silo podprli ogrožene dele in izvršili najnujnejše varnostne ukrepe.

NAJNOVEJŠA POROČILA

Abesinski odpor popolnoma zlomljen

Asmara, 6. aprila. m. T. O. poročila: Po zadnjih podatkih, ki so dospeli z bojišča okoli jezera Ašangi, znaša število vseh padlih Abesincev okoli 7500 mož. Mnogo več jih je ranjenih, ki pa so jim sobojevniki pomagali, da so se umaknili v zašedje k ambulantom. V splošnem se sodi, da je poraz abesinske vojske popoln. Z zadnjim bombardiranjem okolice Addis Abebe je porušeni radio postaji sedaj onemogočeno pošiljati vesti o položajih in splošni situaciji v Abesiniji. Škoda, ki je s tem narejena Abesincem, je ogromna. Prestolnica je sedaj brez zveze z Desijem in drugimi postajami.

Gondar je popolnoma okupiran od italijanskih čet in je vpostavljen v mestu vzoren red. Ker v tem delu ni pričakovati nikakih napadov, prevladuje mnenje, da je prodiranje končano. Čim bo v Gondarju zgrajeno letališče, ki bo omogočalo začasno le zasilen pristanek, bo obiskal mesto maršal Badoglio.

V Ogađenu se še naprej vodijo borbe. Ras Nasibu je poskusil z večkratnimi napadi zadržati prodor, toda brezuspešno, posebno ker je moč njegove vojske z zadnjim porazom vojske Vehiba pade znatno popustila. Tudi so abesinski bojovniki radi italijanskega bombardiranja popolnoma demo-

ralizirani in ne kažejo več nikake volje za boj.

Na fronti okoli Dola ni bilo večjih operacij. Slabi uspehi abesinske vojske na severu in Ogađenu seveda znatno vplivajo tudi na vojsko v pokrajini Bale. Italijanska letala so bombardirala včeraj dopoldne kraj Gimir, ki se nahaja okoli 100 km severno od Magale.

Angleško stališče

London, 6. aprila. n. Listi so se ponovno pričeli pečati z italijansko-abesinskim sporom. Vsi so mnenja, da je odpor abesinske vojske zlomljen in da je položaj obupen. Samo »Morning Post« piše, da se ne more še reči, da so Italijani izvojevali definitivno zmago. »Daily Telegraph« je mnenja, da bodo italijanske zmage vplivale na zadržanje Italije o vprašanju o končnem kompromisu.

Debata v angleškem parlamentu

London, 6. aprila. n. Danes bo v spodnji zbornici velika debata o mednarodni situaciji. Pričakuje se izjava britanske vlade, v kateri bo objasnila svoje stališče glede na nemške predloge. Govoril bo tudi Austen Chamberlain. V imenu vlade bo govoril minister Eden.

Francoski komentarji

Pariz, 6. aprila. r. Sestanek sil podpisnic lokarnskega sporazuma in bližnja razglasitev francoskega odgovora, to so današnji komentarji vseh listov. »Matin« piše, da se v Londonu z veliko nestrpnostjo pričakuje francoska nota. Angleži zelo želijo, da bi Francija ne ostala na svojem negativnem stališču. Tehnično so delovanje med Francijo in Anglijo je potrebno, ker Francija ne sme riskirati neuspeh diplomat. skih naporov, obenem pa izgubiti pomoč, ki ji je zagotovljena z lokarnskim paktom in na osnovi katerega je ona vodila dosedaj vso svojo zunanjo politiko.

Pertinax piše v »Echo de Paris«, da je za sedaj najvažnejše, da se glede Porenja prizna mednarodno pravo in pogodbe. Radi tega, ker Francija zahteva spoštovanje pogodb, se ne zameriti njenemu negativnemu stališču.

Stavka v Damasku

Damask, 6. aprila. s. Reuter javlja: 2000 predihniških delavcev je danes stopilo v stavko. Pričakuje se, da jim bodo sledili tudi drugi tovariši iz iste stroke.

Nov hrvatski dnevnik

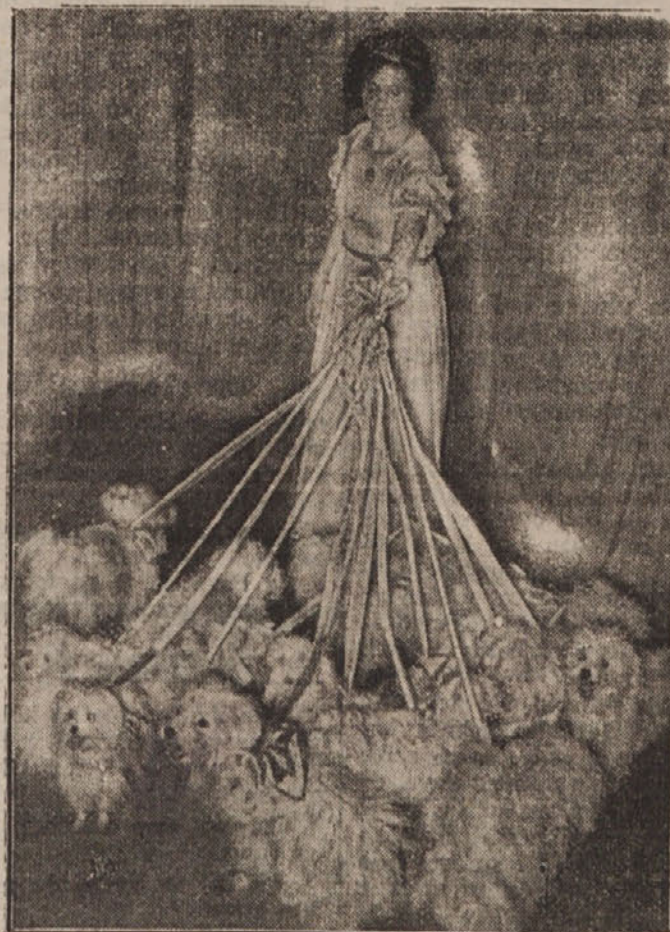
Kakor poročajo iz Zagreba, bo tam začel izhajati nov dnevnik, ki bo tolmačil politiko dr. Mačka. Imenovan se bo »Hrvatski dnevnik« in bo prva številka izšla najbrž že 5. maja. Izdal ga bo poseben konzorcijski odbor, čigar člani so večinoma znani voditelji dr. Mačkove politike na Hrvatskem, in sicer dr. Žiga Schol, ki bo predsednik konzorcija, poslanec dr. Sigismund Čačkovac, dr. Ivan Perner, dr. Reberski itd. Direktor lista bo Cvijetko Šahan, sedanj zagrebški poročevalec osiješkega »Hrvatskega lista«, glavni urednik pa prof. dr. Blaž Jurišić, sedanj urednik »Hrvatske revije«. List bo tiskala tiskarna »Merkantila«. Novi dnevnik bo v prvi vrsti informativen, zastopal pa bo politiko dr. Mačka. Prva izdaja lista bo izšla že ob 6. uri zvečer, tako da bo konkurirala z »Novostmi« in »Jutarnjim listom«, izhajal bo na 16 straneh.

Deleži novega podjetja bodo znašali 25.000 Din in bo takih deležev okoli 100, tako da bo za začetek zbran kapital 2 in pol milijona dinarjev. Dr. Maček pa bo imel v lastništvu absolutno večino glasov, ker bo imel po sklepu na razpolago najmanj 51% deležev.

Paberkiod povsod

— Rumunski zunanji minister Titulescu, ki se je zadnje dni mudil v Bukarešti, je včeraj prispel v Pariz in se takoj po svojem prihodu sestel s Flandinom.

— V Grčiji je zadnje dni izbruhnilo več stavk, ki so jih očividno zanetili komunisti, da bi dosegli ukinitve nekaterih zakonov, ki jih ovirajo v njihovem političnem delovanju.

Ljubka in redka skupina maltezerjev z gospodarico

Čudeži v večni temi morskih globin

Zadnjič je Ljubljanski krajevni odbor Jadranske straže priredil v »Zvezdi« predavanje, kakršnih namerava prirediti še več, da razširi in poglobi zanimanje za vsa vprašanja morja v najširših slojih. Obiskano je bilo predavanje tako nenavadno dobro, da ni bila namočena samo prostorna vrtna dvorana, temveč so morali odpreti še sosednjo sobo. Predsednik Josip Pogačnik je predstavil predavatelja, našega znanega zoologa univ. asistenta dr. Ljudevita Kuščerja, ki je z nazorno besedo in krasnimi slikami strmečim poslušalcem odkrival »življenje v morskih glavinah«.

Opisal je predvsem odkritja in izsledke slavne ameriške ekspedicije Williama Beebe (izgovori Bi-bi), a kakšne fantastične stvari je ta ekspedicija pokazala svetu, nam priča tudi opazka nekega ljubljanskega inteligenta, ki jo je napravil, ko je videl marčno številko »Proteusa« z nekaterimi slikami iz morskih globin, ki jih je napravila ta ekspedicija. Gospod se je namreč zaradi fantastičnih živali silno čudil, zakaj je že v mesecu marcu izšel.

Proteusova aprilska številka

Toda slike teh pošastnih rib niso aprilska šala, temveč čista znanstvena resnica! Predavateljevega mladega sina so pa slike tako navdušile za morske globine, da si je sam napravil prav preprosto potapljaško čelado, ki je seveda samo od daleč podobna Beebejevi čeladi. V dno škatle za bombone je vdela šipo in si to masko z voskom prilepil na obraz! Silno je zadovoljen s to potapljaško opremo, ki mu omogoča, da pod vodo lahko prav jasno in tudi globoko vidi vse podrobnosti.

Bajni vrtovi

Z načudovitimi cvetjem in oblikami listov so na dnu morja: same korale, same tvorbe živalic! Beebe je pa na dnu morja celo vrtnaril, ko je sadil te koralne »rastline« in rože v pravilne skupine. In glejte, celo ribe so občudovale bujnost teh čarobnih vrtov, da jih je bilo znatno več v teh umetno oplešanih in kultiviranih vrtovih, kakor v njih vsakdanji okolici!

Posebno rada obiskuje te vrtove z najlepšimi barvami pisana riba.

morska papiga

Zaradi majhnih cvetov, ki so z nima na gosto posejane vejice koral! Same živalice so namreč ti cvetovi in sladkosneda morska papiga jih neznansko rada obira. Požrešnica pa ni imela guvernante in nima niti serviete ter se vsa ponesnaži z ostanki slastnih rožic. Pa ti prihiite mali požrešni pikoliji — drobne ribice ter z glave in bodic silega velikega požeruha otrebijo vse njegove ostanke, da je morska papiga spet čedna in brez madežev na svoji živobarvni obleki. Hrabri učenjak Beebe je preverjen, da niso več daleč časi, ko se bodo vsi

bogataši šetali po podmorskih vrtovih

Kakor znano, ne more v morske globine predreti noben sončni žarek, da je 400 m globoko že večna tema. Če je voda prav čista, kakor ob Bermudskih otokih, kjer je Beebejeva ekspedicija nadalje delovala, tudi kak žarek pride v še večjo globino, a pri 500 m je večna, črna noč!

Zakaj bodo ribam barve v večni temi? Nikdo jih ne bi videl in res so vse črne. Ker se nič ne vidi, imajo tudi alj prav majhne, ali pa silno velike oči. Čemu oči, če pa v temi nič ne morejo videti?

Tu naj pa predavateljevim prezanimivim izvajanjem dodam malo, a prav značilno zgodbo, ki sijajno dokazuje

bistrost našega ljudstva

in ostrino njegovega razuma.

S slavnim češkim raziskovalcem hroščev dr. Knärschem sem bil pred leti v moravskih hribih. Raziskovalci so bili v jami, jaz sem pa z njegovo mlado gospo čakal zunaj. Mimo je prišla zala hribovska hčer z vedrom vode in se je zanimala, kaj gospodje, ki jih je do srede hriba pripeljal krasen avtomobil, prav za prav iščejo v jami. »Hrošče« sem ji odgovoril in še dodal, da hrošči in tudi druge živali v jami nimajo oči. Samo za trenotek je pomislila in se odrezala: Čemu pa v temi — če bi imeli oči, bi morali imeti tudi

laterne!

Sedaj nas je pa že ta hrlika hribovska punca iz rojstnega kraja pokojnega senatorja dr. Rožiča vse naučila, da morajo tudi živali z očmi v temi morskih globin imeti luči! In jih tudi imajo, celo raznobarvne, torej pravo pisano

svetlobno reklamo

ki jo v Ljubljani poznamo šele nekaj kratkih let! Kakor svetlobna reklama za nas, je privlačna tudi za živalstvo morskih globin, da lastniku reklame vabi in zapeljuje žrtve, potrebne za njegov obstanek! Seveda pa ribe in druge pošasti vse luči in laternice nosijo kar seboj po telesu, razvrščene v pasove in nize, a tudi na dolgih trakovih in vitkih kandelabrih, že od stvarjenja imajo pa po sebi že tudi črte in ornamente, ki mnogo boljše funkcionirajo nego naše Neonove luči!

Pa se ti tako-le izprehaja nedolžna ribica po podmorskem parku in za njo izza cvetočega grma oprezuje zateleban rak, ko v bližini zažari krasotna iluminacija. V slaščičarno misli ribica, v kino ali celo v bar ter hiti za reklamo — tedaj se ji pa skozi nežno telesce zasade ostri meči — ogromno zobovje ribje pošasti! Pri nekaterih ribah se zobje celo zapirajo, kakor žepni noži, vedno so pa zobje dolgi in ostri v močnem žrelu, da se nam riba večkrat zdi, kakor bi imela samo velikansko glavo in tanek kačji rep. Druga ima celo veliko vrečo pod čeljustjo, da z gobcem orje po mehkem dnu in

zbira blato z živalcami v vrečo, kakor kak bager. Ta riba ima spet oči, kakor dalnograd, podobno kakor raki, druga pa lovi živalce na trnek. Kakor pravi ribič, ima ta riba dolgo elastično palico s tanko močno vrstico, na njenem koncu pa oster trnek s svetlikačo — se vabo. Edino rok nima ta

podmorski ribič

da bi pokazal, kako ogromna riba mu je ušla! Sami zmaji in pošasti, da si naša fantazija ne more ustvariti strahotnejših, a zaradi svoje požrešnosti najsodobnejša je pač riba, ki jo je sam ogromen, nikdar desti nabasan trebuh, torej resnični

morski Moloh

Ali naj opišemo še modernega raka, ki se brani z eksplozijami svetlobe ali z nekakim metalcem plamena, ki je pa mnogo popolnejši, kakor to najstrašnejše orožje svetovne vojne.

Vse te čudeže prirode je bilo pa mogoče odkriti le z

Batisfero

tisto znamenito kroglo, ki se je Beebe z njo spustil 923 m globoko v morje. Votla, z vsemi mogočimi aparati opremljena jeklena krogla ima le 1.44 m v premeru, vendar je pa v njej poleg vseh priprav, zlasti pa bomb s kisikom in priprav za čiščenje zraka, telefona, električne luči in reflektorja ter foto grafskega aparata i. t. d., še vedno prostora za dva človeka! Na okno iz litega kremenca pritiska z zračnim tlakom obtežena voda z 20.000 kg, na vso kroglo je pa

pritisk 7 milijonov kg!

Posebna ladja, vlačilec, velikanske najfinejše in najmočnejše mreže, poslopja, najpopolnejši instrumenti, nalašč za ekspedicijo konstruirani, zlasti pa tudi fotografski aparati, pomožno osebje, preskrba, skratka vsa oprema in stroški ekspedicije za nekaj let so požrli milijone in milijone dolarjev. Vendar pa ni bilo niti vinarja državne ali banovinske podpore zraven! Vse to premoženje je zbrala privatna iniciativa! Privatniki, mecenji, bogataši in revni, zlasti pa najrazličnejše firme so tekmovalle med seboj, kdo bo več dal in kdo bo pogumnejša Beebeja opremil z najpomembnejšimi pripomočki. Sedaj se pa spomnimo našega agilnega Prirodoslovnega društva in njegovega »Proteusa«, ki v resnici zasluži, da bi ga čitali v vsaki hiši. Pri občudovanju našega morja pa ne smemo biti samo pasivni gledalci, mi si moramo

morje osvojiti

predvsem s tem, da ga bomo poznali do dna. Šele ko bomo morje in njegov pomen poznali, se izpolnijo ideje JS!

Rezek aplavz je ob zaključku zagrnel po dvorani, predsednik Josip Pogačnik je pa tolmačil samo njegov pomen s svojimi zahvalo in željo, da bi učeni prof. dr. Kuščer spet čimprej predaval.

Neka dama kliče na kolodvoru vsa nervozna nosača. Slednjič prihiteli nosač: »Kateri kovčeg, prosim?«

»Izgubiš sem kovčeg! zatar na dama.

»Ja, kaj pa potlej še potrebuje nosača?«

Obsodbe po zakonu o zaščiti države

Z razsodbo državnega sodišča za zaščito države z dne 4. aprila t. l. so obsojene te-le osebe:

Sabolek Ivan, ključavničar iz Čakovca, zaradi dejanj iz čl. 1, točki 1 in 2 zakona o zaščiti države, na tri leta robije in tri leta izgube častnih pravic;

Duršanovič Pavle, opankarski delavec iz Zagreba, na isti podlagi, na tri leta robije in tri leta izgube častnih pravic,

Flani Milan, dijak filozofije iz Kraljevice, na isti podlagi, na osem mesecev strogega zapor;

Štrofer Vlada, dajakinja prava iz Bližnjaca, zaradi dejanj iz člena 1, točki 1 in 6 omenjenega zakona, na poldrugo leto strogega zapor;

Kohn Manfred, trgovski pomočnik iz Dobroja, zaradi dejanj po čl. 1, točki 2 in 12 omenjenega zakona, na 14 mesecev strogega zapor;

Tomičič Mirko, dijak medicine iz Pakraca, zaradi dejanj po čl. 1, točki 1 in 2 omenjenega zakona, na dve leti strogega zapor in

Ignac Josipov, čevljar iz Kalinovca, zaradi dejanj po čl. 1, točki 2 in 6 omenjenega zakona, na leto dni robije in na leto dni izgube častnih pravic.

Oglasi v našem listu so poceni in uspešni

MALI OGLASI

HRANILNE KNJIŽICE
prodane ali kupite najbolje potom moje
oblastveno d. voljene pisarne. Denar ta-
koj, Pri ožiti znamke.
RUDOLF ZORE-Ljubljana
Gledališka ulica 12 Telefon 38-42

Iščem enosobno stanovanje,

v mestu ali v pred-
mestju. — Mirna,
dvočlanska družina.
Nastavlja, pregleduje
in zaključuje knjige,
tudi kartoteke. — Cenj. po-
vpraševanja pod
»Čimprej« na
upravo »Glasu
naroda«.

3 sobno

stanovanje
z vsemi pritliklami
išče štiri-članska
družina, ki je
ves dan odsotna za
1. maj ali 1. junij.
— Cenjene ponudbe
na upravo lista
pod »Mire«.

GOSPODIČNO
sprejemem na stanovanje
tako ali pozneje. Naslov v
upravi »Glasu naroda«.

Zenitve

in mojitve
boljših krogov po-
sredujemo najvest-
neje. Razpošiljamo
informativne pro-
spekte proti pred-
plačilu Din 10.—
v poštah znamkah
diskretno. Velika
izbira odličnih par-
tij obojega spola.
Naročite takoj pro-
spekte! »Rezore
Zagreb — pošta 3
»Glasu naroda«

Za nekaj ur dnevno

išče zaslužka sa-
mostojen knjigo-
vodja-bilancist. —
Nastavlja, pregleduje
in zaključuje knjige,
tudi kartoteke. — Cenj. po-
vpraševanja pod
»Čimprej« na
upravo »Glasu
naroda«.

38-55

je številka, katero
pokličite pri naro-
čevanju svojih

oglasco

**»Glasu
naroda«**